

PRESSEMEDDELELSE fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

ÅRSBERETNING 2006: NARKOTIKAPRISER FALDER, BESLAGLÆGGELSER STIGER Narkotika i Europa nu billigere end nogensinde

(23.11.2006, LISSABON) Prisen på illegale stoffer på gaden i Europa er faldet i de seneste fem år, og narkotika er nu sandsynligvis billigere i Europa end nogensinde før, rapporterer **EU's Narkotika-agentur (EONN)** i sin **Årsberetning om narkotikasituationen i Europa**, som blev præsenteret i Bruxelles i dag. Præsentationen kommer, efter at en 5-årig tendensanalyse (1999–2004) af priserne på narkotika på gaden i Europa afslørede, at priserne i gennemsnit var faldet i de fleste lande og for de fleste stoffer, i nogle tilfælde til næsten det halve ⁽¹⁾. Undersøgelsen er den første af sin art på europæisk plan.

Priserne i Europa som helhed faldt i denne periode for hash (19 %), marihuana (12 %), kokain (22 %) og brun heroin (45 %) samt for amfetamin (20 %) og ecstasy (47 %). Alle priser blev korrigeret for inflation for at give et mere nøjagtigt billede af de "reelle" priser. Selv om der stadig ikke findes langsigtede data, der er alment tilgængelige, peger eksisterende oplysninger på, at priserne er faldet igennem det seneste årti. Eksempelvis er der tegn på, at ecstasy og kokain i nogle lande i dag er billigere end i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne.

Priserne på narkotika kan være påvirket af en lang række forskellige faktorer, bl.a. udsving i udbuddet, renhedsgrad, type produkt og den købte mængde. Prisanalyser kompliceres yderligere af det illegale stofmarkeds "skjulte" karakter og af variationer i de enkelte landes datakvalitet og dataindsamlingsmetoder.

EONN rapporterer, at de eksisterende data over samme femårige periode ikke viser nogen direkte sammenhæng mellem de faldende priser og den varierende eller stigende tendens omkring narkotikabeslaglæggelser. Dataene afslører heller ikke nogen simpel kobling mellem pris og den generelle udbredelse af stofbrug. Ikke desto mindre giver oversigten i dag et godt afsæt for agenturets og EU-medlemsstaternes fremtidige, vigtige arbejde for en bedre forståelse af dynamikken bag det europæiske illegale narkotikamarked og for en vurdering af effekten af tiltag til nedbringelse af udbuddet og efterspørgslen.

Narkotikapriserne i hele Europa viser generelt en faldende tendens, men forskellene i de enkelte lande varierer betydeligt. I de fleste lande berettes der om priser på cannabis på mellem 5 og 10 EUR pr. gram, men priserne varierede helt ned fra 2,3 EUR pr. gram i **Portugal** og til over 12 EUR pr. gram i **Norge**. Også kokainpriserne viste markante udsving: Fra 41 EUR pr. gram i **Belgien** til over 100 EUR pr. gram i **Cypern, Rumænien og Norge**. Tilsvarende lå de indberettede priser på ecstasy pr. pille fra 3 EUR i **Litauen** og **Polen** til hele 15–25 EUR i **Grækenland** og **Italien**. Priserne for den mest almindelige form for heroin — brun heroin fra **Sydvestasien** — varierede ligeledes betydeligt: Fra 12 EUR pr. gram i **Tyrkiet** til 141 EUR pr. gram i **Sverige**.

EONN's bestyrelsesformand, Marcel Reimen, siger i dag hertil: "Pris er blot én af mange faktorer, der påvirker folks beslutning om at tage stoffer, og i øjeblikket ser vi ikke nogen entydig sammenhæng mellem forbrug generelt og gadeprisen på stoffer. Alligevel kan vi ikke lade være med at være bekymrede over, at stoffer i Europa er ved at blive billigere, udtrykt i faste priser. Hvis det betyder, at personer, der allerede har en tendens til at bruge stoffer, vil bruge dem mere, vil de endelige omkostninger til sundhedspleje og virkningerne for vore samfund sandsynligvis være betydelige".

Heroinbrug og intravenøs stofbrug — nye data sætter fokus på den fortsatte trussel mod folkesundheden

Rapporten i dag understreger, at heroinbrug og intravenøs stofbrug fortsat vil være et alvorligt sundhedsproblem i Europa i den nærmeste fremtid og vil påføre de europæiske sundhedsvæseners omkostninger på lang sigt. Nye data, der er fremlagt i år, sætter i et vist omfang spørgsmålstegn ved den relativt positive vurdering af disse adfærdsmønstre, der blev fremlagt i 2005.

Heroin — beslaglæggelser og produktion i vejret

Heroin, der forbruges i Europa, fremstilles altovervejende i **Afghanistan**, som er førende på verdensmarkedet for illegal opium. I 2005 blev det anslået, at landet tegnede sig for 89 % af den illegale opiumproduktion i verden (4 100 tons), og den seneste UNODC-analyse viser, at den seneste tids stigninger i produktionen nu betyder, at udbuddet på verdensplan kan komme til at overstige efterspørgslen ⁽²⁾.

Asien (50 %) og Europa (40 %) tegner sig fortsat for de største mængder beslaglagt heroin i verden. De samlede beslaglagte mængder i Europa har været støt stigende siden 1999 og nåede i 2004 op på et rekordhøjt niveau, primært som følge af den store mængde narkotika, der er blevet beslaglagt i **Tyrkiet**. I 2004 førte skønsmæssigt 46 000 beslaglæggelser i Europa til konfiskation af 19 tons heroin — en stigning på over 10 % i forhold til den mængde, der blev konfiskeret i 2003 ⁽³⁾.

EONN's direktør, Wolfgang Götz, siger i den forbindelse: "Afghanistan er nøgleaktøren i produktionen af heroin på verdensplan, og udviklingen i landet vil kunne få indflydelse på den type narkotikaproblemer, som vi i Europa vil komme til at stå over for i fremtiden. Heroin er ikke længere et stof, som er "in", og over en bred kam ser vi en aldrende befolkningsgruppe af problematiske stofbrugere, der i større og større omfang går i behandlings- og plejetilbud. Men narkotikaproblemernes epidemiske karakter har belært os om, at vi kan komme til at opleve en ny generation af unge, der udsættes for heroinbrug, og vi kan derfor ikke se bort fra de farer, som et stigende overskud af heroin udgør på det globale illegale marked".

Intravenøs stofbrug — fortsat overførsel af smitsomme sygdomme

Udbredelsen af hiv-smitte er fortsat lille blandt intravenøse stofbrugere i de fleste **EU-medlemsstater, tiltrædelseslande og kandidatlande**. Det anslås, at omkring 1 % eller derunder af de intravenøse stofbrugere er smittet i **Den Tjekkiske Republik, Grækenland, Ungarn, Malta, Slovenien, Slovakiet, Norge, Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet**, og i de fleste europæiske lande viser undersøgelser fortsat en forekomst af hiv på under 5 %.

Alligevel optræder hiv-smitte som følge af intravenøs stofbrug fortsat, og det vækker bekymring, at tilfældene kan være stigende i nogle områder og blandt visse befolkningsgrupper. I de lande, der traditionelt har haft mange tilfælde af hiv-smitte blandt intravenøse stofbrugere (ca. 10 % eller derover) — såsom **Spanien, Frankrig, Italien, Polen og Portugal** — er der tegn på fortsat smitteoverførsel i specifikke regioner eller blandt specifikke undergrupper af intravenøse stofbrugere. Og i de **baltiske lande** tyder nye data på, at situationen fortsat ikke er under kontrol, selv om omfattende hiv-epidemier synes at have toppet i 2001. I mellemtiden har der i en række lande med lille udbredelse — **Luxembourg, Østrig, Det Forenede Kongerige** — været rapporter om små, men foruroligende stigninger i udbredelsen.

Bekymringen for narkotikarelaterede smitsomme sygdomme er ikke begrænset til hiv. Udbredelsen af HCV-smitte blandt intravenøse stofbrugere er høj i Europa, om end der er fundet betydelige variationer blandt de undersøgte grupper. Høj udbredelse over 60 % blandt intravenøse stofbrugere blev fundet i nogle stikprøver i **Belgien, Danmark, Tyskland, Grækenland, Spanien, Irland, Italien, Polen, Portugal, Det forenede Kongerige, Norge og Rumænien** — selv om udbredelsen blandt intravenøse stofbrugere i disse lande sandsynligvis vil være lavere.

Udbredelsen af HCV blandt nye intravenøse stofbrugere (personer, der har injiceret stoffet i under to år) tjener som en alternativ indikator for forekomsten af HCV (den hyppighed hvormed personer bliver smittet) i denne gruppe. Selv om der kun findes begrænsede data, har der været indberettet forekomster på over 40 % i nye

stikprøver i **Grækenland, Polen, Det Forenede Kongerige og Tyrkiet**, hvilket tyder på, at mange nye intravenøse stofbrugere fortsat bliver hurtigt smittet med virussen i disse lande.

Hiv — forebyggende foranstaltninger vinder indpas

Siden midten af 1990'erne har indsatsen i Europa været karakteriseret ved et stigende antal substitutionsbehandlingstilbud, der synes at have bidraget væsentligt til at inddæmme epidemisk spredning af hiv blandt intravenøse stofbrugere, og de problemer, der er forårsaget af heroinbrug. **EONN** skønner, at det samlede antal klienter i substitutionsbehandling årligt i Europa har passeret den halve million, og at mellem en fjerdedel og halvdelen af dem med opiatproblemer nu vil kunne modtage denne form for behandling.

Men behandling er kun et enkelt element i hiv-forebyggelsen, og der er i Europa "stigende enighed om, at et omfattende tjenesteudbud på dette område har størst chance for at få succes". Andre elementer omfatter en række informations-, uddannelses- og kommunikationsteknikker, rådgivning og testning, samt de engang så omstridte nåle- og sprøjtebytteprogrammer. Selv om arten og omfanget af disse programmer stadig varierer fra land til land, har de nu vundet fodfæste i det meste af Europa.

Narkotikarelaterede dødsfald — "den nedadgående kurve kan være ved at knække igen"

EONN har i sine sidste to årsberetninger berettet om et fortsat fald i antallet af akutte narkotikarelaterede dødsfald: Fra 2000–2001 (6 %), 2001–2002 (13 %) og 2002–2003 (7 %), muligvis affødt af stigende adgang til behandling og skadesreduktionstiltag samt faldende udbredelse af problematisk stofbrug. Disse faldende dødsfald fulgte efter en stigning på 14 % i perioden 1995–2000.

I beretningen i dag advarer agenturet imidlertid om "urovækkende indikationer" på, at den nedadgående kurve over antallet af stofrelaterede dødsfald siden 2000 kan være ved at knække igen⁽⁴⁾. I de tilgængelige data for 2003–2004 indberettes der om en stigning i antallet af dødsfald på 3 %. "Det er for tidligt at vurdere, om disse små ændringer er tegn på et længevarende skift", siger agenturet, men det er bekymrende, at 13 ud af 19 indberettende lande registrerede en vis stigning.

Der indberettes i gennemsnit mellem 7 000 og 8 000 narkotikarelaterede dødsfald hvert år i Europa. De seneste data viser, at de tegnede sig for 3 % af alle dødsfald blandt voksne under 40 år, selv om dette tal stiger til mere end 7 % i **Danmark, Grækenland, Luxembourg, Malta, Østrig, Det Forenede kongerige og Norge**. Disse (mindste)-skøn er direkte relateret til narkotikabrug, primært opioidbrug, men omfatter ikke dødsfald i forbindelse med ulykker, vold eller kroniske sygdomme.

Ganske vist er offentligheden bekymret over narkotikarelaterede dødsfald blandt de helt unge, men det typiske offer for en overdosis i Europa i dag er imidlertid en mand i midten af trediverne. Og for mænd under 45, navnlig mænd i byområder, er narkotikarelaterede dødsfald en af de væsentligste dødsårsager. For Europa som helhed er alderen blandt ofre for overdoser stigende, men i nogle af de **nye EU-medlemsstater og tiltrædelseslande — Cypern, Estland, Letland, Slovakiet, Bulgarien og Rumænien** — var en stor del af ofrene under 25, hvilket kunne tyde på en yngre befolkningsgruppe af heroinbrugere i disse lande.

Nyt i dette års beretning er rapporter fra flere lande om, at metadon udgør en betydelig andel af de narkotikarelaterede dødsfald (selv om metadons rolle i disse dødsfald ikke altid er klar). Metadon og buprenorphin er de stoffer, der er mest udbredt i substitutionsbehandling, men som for andre ordinerede lægemidler kan misbrug være farligt. **Danmark** har angivet, at metadon var den indberettede årsag til forgiftning i 95 ud af 214 narkotikarelaterede dødsfald, og **Det Forenede Kongerige** har indberettet 216 tilfælde, hvor metadon var involveret. **Tyskland** har angivet, at 345 tilfælde af overdoser skyldtes "substitutionsstoffer". **Spanien** har angivet, at kun 2 % af overdoserne involverede metadon alene, hvorimod det hyppigt optrådte i kombination med andre stoffer — i 42 % af opioiddødsfaldene og i 20 % af kokaindødsfaldene. **EONN** understreger, at det er vigtigt at overvåge de dødsfald, der er relateret til misbrug af substitutionsstoffer og omstændighederne omkring dem.

Kokain — fortsat stigende tendens, men tegn på en vis stabilisering

De seneste data om kokainbrug i Europa tegner et billede med store variationer, hvor nogle lande kun har lidt erfaring med stoffet, mens andre lande har en høj udbredelse. Men i de mest berørte lande er der nu tegn på en stabilisering indenfor rammerne af en generelt stigende tendens ⁽⁵⁾.

Kokain — stigning i global produktion, spredning i importrunder

UNODC skønner, at den globale produktion af kokain er steget i 2004 til ca. 687 tons med **Colombia** (56 %) **Peru** (28 %) og **Bolivia** (16 %) som de vigtigste producerende lande. Det meste af den kokain, der beslaglægges i Europa, kommer fra **Sydamerika** eller via lande i **Centralamerika** eller **Caribien**, men også **afrikanske lande** bruges i stigende omfang som alternative transitrunder.

I 2004 tyder foreløbige data på, at ca. 74 tons kokain blev beslaglagt i Europa, primært i vestlige lande. Den **Iberiske Halvø** er fortsat en vigtig port for indkommende kokain, og over halvdelen af kokainbeslaglæggelserne i Europa fandt sted i enten **Spanien** eller **Portugal**. I 2004 tegnede **Spanien** sig for omkring halvdelen af det samlede antal beslaglæggelser og ligeledes for langt størstedelen af den kokain, der blev beslaglagt (33 135 kg). I mellemtiden mere end fordobledes mængden af kokain, der blev beslaglagt i **Portugal**, i perioden mellem 2003 og 2004 (fra 3 017 kg til 7 423 kg). Mellem 2003 og 2004 steg det anslåede antal beslaglæggelser med 36 % i Europa til 60 890. Imidlertid var der et fald på 20 % i mængden af beslaglagt kokain, hvilket muligvis skal forklares med den ekstraordinært store mængde, der blev beslaglagt i 2003. Alligevel forventes tendensen på lang sigt fortsat at være stigende.

Kokain — brug historisk højt, men store udsving i Europa

EONN anslår, at omkring 10 mio. europæere (over 3 % af alle voksne i alderen 15–64 år) har prøvet at tage kokain, og ca. 3,5 mio. formodes at have prøvet dette stof inden for det seneste år (1 %). Dette tal er historisk højt i en europæisk målestok, men tallet ligger fortsat betydeligt under tallene for USA, hvor det anslås, at 14 % af befolkningen har prøvet at tage stoffet. Ca. 1,5 mio. europæere (0,5 % af alle voksne) angiver at have indtaget kokain inden for den seneste måned. Brugen er koncentreret blandt unge voksne (15–34 år), navnlig blandt unge mænd i byområder.

I absolutte tal er kokain nu det næstmest brugte illegale stof i Europa efter cannabis, og således en smule foran amfetamin og ecstasy. De fleste nationale undersøgelser anslår, at mellem 1 % og 10 % af alle unge europæere (15–34 år) har prøvet stoffet, og at mellem 0,2 % og 4,8 % har indtaget det inden for de sidste 12 måneder. Det stigende kokainbrug findes blandt unge voksne i **Danmark, Irland, Italien og Nederlandene** — hvor tallene for sidste år ligger på omkring 2 % — og i **Spanien og Det Forenede Kongerige**, som skiller sig ud med et tal, der anslås at ligge på over 4 %. For disse to lande blev disse store stigninger i brugen i midten og slutningen af 1990'erne afløst af en mere stabil periode fra omkring 2001. Der blev registreret moderate stigninger i antallet af unge voksne kokainbrugere i **Danmark, Tyskland, Italien og Ungarn**, men denne tendens skal tages med et vist forbehold, idet det forventes, at nye undersøgelser vil bekræfte den aktuelle situation.

Kokainrelaterede problemer bliver synlige

Det ville være forkert at konkludere, at en stabilisering af den stigende tendens i kokainbrugen vil medføre en stabilisering af de kokainrelaterede problemer. Der er normalt et tidsinterval mellem første brug af et stof og forekomsten af regelmæssige mønstre og problemer for forbrug. I **Spanien og Nederlandene**, hvor kokainbruget er relativt veletableret, er mindst én ud af fire anmodninger om narkotikabehandling forbundet med kokain. Og **Danmark, Tyskland, Frankrig, Irland, Italien, Cypern, Malta, Det Forenede Kongerige og Tyrkiet** melder alle om, at mellem 5 % og 10 % af anmodningerne om behandling forbundet med kokain. I Europa er efterspørgslen efter kokainbehandling groft sagt fordoblet mellem 1999 og 2004, og i dag vedrører omkring 12 % af alle nye ansøgninger behandling mod dette stof. Men der er til dato ikke nogen stor enighed om, hvad der er den rigtige behandling mod kokain- og crackkokainproblemer.

Der findes kun sparsomme oplysninger om kokainrelaterede dødsfald i Europa, men i forbindelse med dette års beretning blev der identificeret over 400 kokainrelaterede dødsfald, hvoraf de fleste tilfælde var kokainrelaterede. I **Tyskland, Spanien, Frankrig, Nederlandene** og **Det Forenede Kongerige** var mellem 10 % og 20 % af alle narkotikadødsfald kokainrelateret, selv om ni andre lande berettede om så godt som ingen dødsfald forårsaget af kokain. **EONN** udtrykker bekymring over, at mange af de kokainrelaterede dødsfald ikke indberettes, og over at stoffet kan forværre hjerte- karproblemer.

Bemærkninger:

⁽¹⁾ Jf. kommentar, "Drug use in Europe cheaper than ever before".

⁽²⁾ *Afghanistan Opium Survey 2006*, UNODC — <http://www.unodc.org/pdf/execsummaryafg.pdf>

⁽³⁾ Baseret på foreløbige tal, og på skøn for nogle af de lande, der har indberettet for sent.

⁽⁴⁾ Jf. kapitel 7, fig. 13.

⁽⁵⁾ Jf. kapitel 5, fig. 6 og 7.

Denne pressemeddelelse følges op af en "Meddelelse fra EONN's direktør" og sammendraget "Drugs in Europe — facts and figures". Disse publikationer og andre pressemeddelelser vedrørende *årsberetningen* for 2006 findes på 23 sprog på <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=875>. For *beretningen*, se <http://annualreport.emcdda.europa.eu> (De i beretningen fremlagte data vedrører 2004 eller det senest tilgængelige år).